

Lo Somatenent

DIARI CATALANISTA D' AVISOS Y NOTICIAS

PUNTS DE SUSCRIPCIO

A la Administració de aquest diari y en las principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.
A Barcelona: Klesco del Sol Rambla de las Flors.
No's retornar los originals encara que no's publiquin.

REUS, Dimecres 17 de Juny de 1903.

ANY XVIII NUM. 4593

Redacció y Administració: Arrabal baix Jesús, 4.

PREUS DE SUSCRIPCIO

Reus, un mes. . . . . Ptas. 1'25
En provincias, trimestre. . . . . " 4-
Extranjer y Ultramar. . . . . " 8-
Anuncios, a preus convencionales

PASTILLAS SERRA.

Son las mellors pera curar la **TOS** y totas las malalties del aparato respiratori, porque modifican las mucosas, facilitan la espectoració y fan desapareixe en un sol dia la opressió del pit y l' ofech.

Se poden pendre sense cap perill porque no contenen opi ni morfina. En venen á casa del autor, **FARMACIA SERRA**, Arrabal de Santa Ana núm. 80, devant del nou casal del Banch d' Espanya y **FARMACIA NOVA** de don Napoleón Batalla, ex-Portal de Jesús.

AIXAROP DE HIPOFOSFITS CLIMENT

LA LLEGÍTIMA MARCA «SALUD»

Senyors Climent y Companyia.—Tortosa.—Molt senyors meus: Haventse presentat á la meua clínica la Sra. D. N. N. afecta de Cloro-anemia, en irregularitat en la menstruació, manca de gana y de forsas, vaig prescriureli l' Aixarop Climent marca SALUD, y foren assombrosos los resultats, douchs, en poch temps cobrá appetit y forsas y se li regularisaren las reglas: Dr. Letamendi.
Senyors Climent y Companyia.—Tortosa.—Molt senyors meus: Lo nen X. de tres anys, sofria desde més d' un any de una escrófula crónica. Cansat d' usar sens cap resultat quantas emulsions y reconstituyens se precomitzan pera aquestos cassos, vaig ensajar los Hipofosfats Climent, trobant consorsio pacífic y saludable. Dr. Letamendi.
Exigixis lo llegítim Aixarop Climent SALUD, únich aprobat per la Real Academia de Medicina de Barcelona, puig s' en expèn altre del mateix nom.

EN LAS SOCIETATS Y CAFÉS DEMANEU

ANGÉLICA Ha conquistat la preferencia del públich sobre los demás licors, per son finíssim gust y saludables resultats deguts a la planta ANGÉLICA y esmerada fabricació.

MINERVINA Superior á la Benedictine que s' elabora á Fécamp (Fransa). La MINERVINA, elaborada á Catalunya ab plantas medicinals, te un perfum delicat y gust delicios.

KUMEL POLAR Poderós Tónico per las grans qualitats diuréticas y emenagogas que poseeix.

Anis Cupido Facilita las digestions, obre l' appetit y corretteix las debilitats dels folliculs gástrichs.

RON MALAYO Fill llegítim de la canya-mel de Filipinas; saludable y confortant.

COGNAC BRAGULAT L' acció estimulant qu' exerceix sobre l' sistema nerviós y circulatori lo fa recomanable; sos efectes son superiors als del tant nomenat vi de Charenta.

Son los licors que s' poden beure ab confiança y profit pelcos, quins han sigut analisats pel LABORATORI QUIMICH MUNICIPAL DE BARCELONA, que ls ha declarat purs y sense barreja d' alcohol amilich. La base de sa composició son las plantas medicinals.

JOSEPH GRAU RABASCALL
METJE-CIRURGIA

Ex Alumne intern pensionat per oposició del Hospital de la Santa Creu de Barcelona.

Consulta de 11 á 1 y de 6 á 8
Teléfono número 120
Arrabal alta de Jesús número 20, bis, 2on.
REUS

LA LLENGUA Y LA LLIBERTAT

I

Sempre lo renaixement d' un poble oprimít, ha comensat per la reivindicació del seu idioma. La historia d' Europa ho demostra, y los fets ho confirman cada dia. A ultims del sigle XVIII, Hungria no era més que una dependencia d' Austria, y l' Emperador Joseph II se proposava esborrarne fins lo nom. Mes lo poble magdryar no era mort encara, y recordant son antich idioma, fentlo emblema de la llengua nacional, l' extengué per tota la corona del Sant Esteve, y avuy no es sols aquesta un país lliure, siné un país fort y prósper. La mateixa maravella s' opera a Bohemia, ahont al comensar la passada centuria, lo Techeque casi no s' parlava. Un grupo de valents patriotas lo tornaren a la llum després de molts gegantins y perillosos esforços, duent ab la resurrecció del idioma, la llibertat y la riquesa del territori. Qui no té a la memoria l' exemple de Bèlgica? L' any 1830 estava amensada per l' anexió francesa, ja que tothom seguia l' exemple del Regne vehí, que ls havia imposat ja, no sas costums, sino sa mateixa llengua. Un home cambiá lo porvenir del país: lo literat H. Conscience, que rebí l' antiga parla flamenca, avuy usada de parella ab la francesa, publi-

ca y oficialment, La llengua ha salbat la integritat del territori.

Aquets casos historichs y altres que podriam treure de Dinamarca, Bulgaria, Servia y Rumania, s' aplican encara ab més forsa a la infortunada Irlanda, que viu fa més de 700 anys sota la dominació estrangera. La llengua erse és la més antiga del grupo céltich. Fa dos mils anys se parlava, quan encara cap llengua de las modernas havia aparegut. Son vocabulari reuneix més de 80.000 paraulas; totas d' origen irlandés, ab gran facilitat de formarne de novias y de irlandisar noms estrangers. Rica en idiomas nadius, ha conservat una varietat d' expressions antigas, sense que per aixó deixi de plegarse a las exigencias modernas. La prosodia es molt desenrotllada, y segons lo doctor Abkinson, que sab més de cent dialectes, son vers melodios pot considerarse com l' origen de la poesia rimada a Europa. Enfáticamente pot dirse que, com valor lingüístich, sols vé després de sanscrit.

Si de la llengua passém a la literatura, pocos se'n trobaran de tan extensas ni variadas. D' obras anteriors al sigle XVI, n' hi ha més de mil volums, tractant de historia, llegendas tradicions, liturgia, topografia, lleys, botánica, religió, etnografia y medicina. Tan interessant se la considera avuy, que no s' passa anys sense que algún filòlech d' anomenada visita Irlanda pera coneixer d' aprop son antich idioma. Los monuments d' aquest están recollits en tots los arxius ó bibliotecas d' Aran ó Moscon, y cada jorn son més agraciats. A llengua celta. M. Renan no pará en son temps de demanarlas pera Fransa. Avuy se'n troban a París y a Rennes.

La persecució del idioma gáelich ha sigut llarga y cruel. Vegent los inglesos, desde la conquesta (1171), que ls seus mateixos, quan passavan a Irlanda s' assimilavan la llengua del país y n' adoptavan las costums, no des-

LLIBRERIA DE TOST GERMANS

ARRABAL JESUS BAIXA

!! ULTIMAS NOVETATS LITERARIAS !!

BIBLIOTECA POPULAR DE "L' AVENÇ" A 50 CENTIMS VOLÚM

Obres de Guimerá, Rusiñol, Oller, Verdagner, Iglesias, Gener, Massó y Torrens, Catalá, Bassegoda, Colomer, Almirall, Riquer, y demás autors tant catalans com castellans y estrangers. Tomos de las Bibliotecas Sanpere de Valencia, Tasso, Manecí, Sopena, Lescau, Molinas, Vida literaria, Ambos Mundos y demás que s' publican a Barcelona.

Periódichs Catalans: Joventut, Catalunya, Cu-Cat, La Barretina, La Esquella, La Campana, La Tomasa y demás revistas y diaris que s' publican a Espanya.

cansava fins a extirpar-la. Penas pecuniarias se imposaren als lords, als cavallers y fins als senzills propietaris, que fessin ús de la parla del vensut. Per aqueixas lleys, que regiren fins a 1829, se tancavan las escolars y se prohibia severament la ensenyansa en irlandés, exposante a la pera de mort lo pobre mestre que d' amagat inculcava a las criaturas quatre nocions de la llengua y la historia pátria. Aixís se consumava la esclavitut del poble irlandés, pero la llengua sobrevivia. Provas ne donava una espléndida literatura sortida a llum en los dias de la mes negra opressió y quins exemplars corrian de má en má. Cap pagés hi havia que no 'ls sabés de cor, cap baronia que no 'ls posseís. Lo poble seguia llegint y escrivint sa desterrada llengua. Tots los poemes d' aquella fetxa son tan dolços y armónichs que desafian qualsevol imitació. Es natural que prohibintse la escriptura, lo poble sols verbalment podia conèixer y transmetre sas poesias, tradicions y legendsas. Mr. T. O'Donnell, diputat irlandés, al Parlament británich, diu, sobre aquet particular, ab calorosa eloqüencia.

"Molt lluny s' extén la influencia de la llengua sobre la vida y lo caràcter d' una nació. Y, en efecte; ¿qué es la llengua sino la flor de la existencia intelectual d' un poble? Nada y crescuda ab ell, n' ha expressat tots sos goigs y penas, n' ha comptat sos combats, sos èxits y revessos, sos dias de prova y de aflicció. Es, en una paraula, lo mirall de sas costúms, lo santuari de sas tradicions, l' arca santa de sas esperansas. Los mateixos mots que emplea, los matisos y cambians de son pensament resultan de las diversas fases de la vida nacional y afectan fonament l' esperit de las generacions futuras. No son menys hermosas las frases d' un jove intelectual irlandés, Davis, qui afirmava: "Imposar a un poble una altra llengua que la seva, es abandonar sa historia a tots los vents entre 'ls esculls de la traducció, es separar la població viventa de sos passats per un fossar obert... Més n' han de tenir n' una nació la seva llengua que 'l seu territori, per esser una valla mes segura que cap riu ni cap montanya, cap fortalesa ni cap esquadra. Quan una llengua mor, la nació que la parlava no ha de tardar en seguir-la. ¡Perdre la llengua maternal! ¡Tenir d' apendre la del estranger! ¿Hi ha un signe mes humiliant de servatge ó conquesta? Aixó es com dur una cadena clavada a l' ànima, es tan dolorós com la mateixa mort." Mr. T. O' Donnell, abans citat, diu més amunt: "Una rassa no viu sols a la carn y a la sanch, sino en los testimonis de la seva historia y als recorts perpetuats de son pensament. Pera coneixer a fons una rassa és precis véurela en lo territori ahont viu y nó en lo quadro que 'l passat li crea. Agafeu un inglés ó un irlandés, poséulos en un país estranger, y si son enérgichs y perseverants, poden ferse amos del terreno; però, ¿succeirà lo mateix ab la llengua y la literatura? Jamay en aquet ram poden aventatjar al hereu de la rassa que las forma y vé al món tot disposat pera manejarlas. Aixís, quan un poble renega de sas tradicions y romp violentment la cadena que l' unia als temps passats, no pot esperar més que la esterilitat y la aridesa, tal com ocorregué a la Galia y la Espanya romanas, *nutriculæ caudicorum*, d'ohont, a tot estirar, sortiren retròrics com Séneca ó Lucà."

W. COROLEU.

Secció oficial

EDICTE

Don Leandre Fernandez Otero, Agent Receptor de Contribucions de Reus y son partit.

Faig sapiguer: que per lo senyor Tresorer d' Hisenda s' ha dictat ab fetxa 13 del actual la següent providencia:

Mediant no haver fet efectivas sas cuotas los contribuyents inclosos en la anterior relació, per lo concepte de contribucions corresponent al segon trimestre d' aquest any, du-

rant los periodos voluntaris de cobranza que al efecte se senyalaren, cuupliant lo preceptuat en l' article 50 de la Instrucció de 26 d' Abril de 1900, declaro a dits contribuyents incursos en lo recarrech del primer grau d' apremi, que consisteix en un 5 per 100 sobre lo total impost de sos respectius deutes; en la inteligencia de que si en lo plasso de tres dias no satisfán lo principal y recarrechs referits, los hi parará lo perjudici a que hi haigi lloch y incorrirán los deutors en lo segon grau d' apremi ab nou recarrech del 10 per 100 sobre dit import y la execució contra sos bens.

Y en cumpliment de lo que disposa l' article 52 de la citada Instrucció, se publica lo present edicte, per lo que anuncio als contribuyents lo dret que tenen de solventar sos descoberts ab lo recarrech del primer grau d' apremi, a quin efecte estarà oberta la cobranza durant los dias 17, 18 y 19 y horas de 9 a 1 y de 4 a 6.

Reus, a 15 de Juny de 1903.—L' Agent, Leandre Fernandez.

Calendari catalá

Sant d' avuy.—S. Manel
Sant de demá.—S. March
Surt lo SOL a las 4 h. y 16 m. y 's pon a las 7 h. 27 m.; surt la LLUNA a las 11 h. 54 m. y 's pon a las 11 h. 12 m.

MERCATS

Dillams de cada setmana, Reus.—Dimars, Tarragona.—Dimecres, Valls.—Dijous, Vendrell y de Esplugas Francolí.—Divendres, Cornudella, Montblanch y Tarragona.—Dissapte, Valls, Vendrell y Esplugas de Francolí.

CRÓNICA DE BARCELONA

16 de Juny.

Continua sent tema preferent de totas las conversas la cessió a Barcelona del castell de Montjuich oferta per lo senyor Silvela al senador per aquesta Universitat senyor Daró y Bonet.

Se diu que lo ocorregut en aquest assumpto es lo següent:

Lo Baró de Bonet va conferenciar ab en Silvela respecte d' aquest particular, fentli veurer la gran ventatja que aixó reportaria a la ciutat, y lo quefe del Govern, tenint en compte que 'l castell, donats los avensos de la artilleria moderna, resulta inútil pera la defensa de la ciutat, va mostrarse propici a dita cessió a condició de que la ciutat cuidi d' edificar un quartel pera allotjar la forsa que hi sol haver a Montjuich, que son un batalló d' infanteria y unas duas companyias d' artilleria.

L' Alcalde acompanyat dels tinents d' alcalde senyor Pons y Marial ha visitat al senyor Bonet donantli las gracias per sas gestions en l' assumpto.

Los homes polítics no s' explican clarament lo ocorregut y creuen veurer darrera d' aixó: ó un negoci de terrenos per uns quants ó la preparació del viatge a Barcelona d' una significada personalitat del Estat.

L' Alcalde de Vich telegrafia al Governador que al arribar ahir los investigadors d' Hisenda a aquella població foren xiulats per una colla de noys, mes que no passá res mes d' anormal restablintse totseguit la tranquil·litat.

Provablement lo magistrat sustitut senyor Montfredi será designat jutge pera instruir la causa del honor Municipal.

Ha arribat a aquesta capital l' inventor del aparato per extinció d' incendis Moreaux, del quin s' en feren provas a Madrid. Ara se proposa donarlo a coneixer a las autoritats de Barcelona.

En un pis del carrer del Rech un rellogr t agredí aquesta matinata a la mestressa, dona de 32 anys, anomenada Petra Artigas Moreno, produhintli ab un ganivet una ferida al

coll y una altra a la mà.

La pacient fou traslladada al Hospital de Santa Creu y l' agressor posat a disposició del Jutjat.

***

Lo dissapte passat se celebrá al Ateneu Barcelonés una conferencia contra las corridas de toros. Lo senyor Emili Garriga, després de dedicar un recort al doctor Robert, primer president honorari de la comissió abolicionista, y a n' en Navarrete, disertá sobre los perjudicis que causa lo barbre espectacle nacional. Se llegiren poesias alusivas al acte, y al final lo senyor Avila doná las gracias als que prengueren part a la vetllada y als concurrents.

***

La vetllada que setmanalment dona la societat catalanista "Centre Catalá del Clot," tingué lloch lo passat dissapte, dia 12, prenenthi part los senyors Sans y Rossell, Pedemonte y Roig y Pruna.

Comensá lo senyor Sans y Rossell fent veurer la remarcable diferencia que existeix entre lo catalanisme y qualsevol dels partits polítics, tant dels anomenats d' oposició, com los que maugonejan la direcció del Estat deduhintse que aixís com a nosaltres sols nos mouhen fins desinteressats y patriótics als polítics centralistas sols los animan ambicions particulars y materials.

Lo senyor Pedemonte analisá lo caracter distintiu dels diferents pobles que forman la unitat espanyola, establint un paralel entre las aficions respectivas, deduhintne la vitalitat y serietat que avolaran lo caracter catalá y la necessitat de posar enfront de la Espanya dels toros, balls impudichs y género chico, la Espanya de las Universitats, del art y del treball.

Lo senyor Roig y Pruna, comensá negant la s posició que fan nostres enemichs de que 'l catalanisme sia fill de las descepcions y desenganys que ab motiu de las desfetes colonials, sufriren molts que esma-perduts seguien als polítics madrilenys, afirmant que la expedició ruzbaiska actuá es nlla dels Jochs Florals, completada ab las gegantinas obras de Frederich Soler y Clavé, y rematada ab lo treball d' una generació conscient y progressiva.

Advocá per la germanor dels federals que per una acta no han escupit la memoria del immortal apóstol Pi y Margall; (grans aplaudiments); dels catalanistas que a Manresa vincularen las aspiracions de Catalunya en un programa, sostenintlo sempre ben enlayre, perque ventadas impuras no l' enllolessin, y dels regionalistas, que encara que més novells en la lluyta, no per aixó deixan de demostrar menys entusiasme.

Acabá recomanant que tenim d' esser catalanistas per amor a nostra Patria y no per odi a ningú.

Tan hermosa peroració fou interrompuda diferentes vegadas pels aplausos de la concurrència, lo mateix que 'ls demés parlaments dels esmentats oradors.

Lo president del "Centre Catalá," doná per acabada la vetllada ab brans y patriótics paraulas, sortintne la concurrència molt satisfeta.

DEL EXTRANJER

París 15.

Lo de Servia

S' ha fet pública una altra versió sobre la mort de la Reina Draga.

Diu que aquesta pragava als oficials que la perdonessin y que aquets la insultavan dientli prostituta y dirigintli altres ultratges.

Un oficial, li tallá un tros de cuixa ab un cop de sabre, donantli després molts punyaladas.

Funerals

Berlin.—La colonia servia d' aquesta capital, celebrará uns funerals per las victimas de Belgrado.

De Sant Petersburg

En los círcols polítics d' aquesta capital, han causat molta estranyesa los successos de Belgrado.

Se sabia aquí aquesta conspiració per ser aprop de mil los conjurats.

Se sab que a n' el palau, sols hi entriaren uns 40 oficials.

Lo Govern italiá

Roma.—Per una nota oficiosa, se sab que 'l Govern italiá se negará a reconèixer per nou Rey de Servia, a Pere Karageorgewitch, fins que aquet castigui als asesins regicidas.

Lo ministeri servi

Belgrado.—Se diu que 'l ministeri ha ofert la corona a Pere Karageorgewitch ab la condició de que no castigui a ningú que hagi pres part en la conspiració y doble regicidi.

La opinió creu que inútilment demanarán las potencias lo càstich dels culpables, perque si 'l nou Rey los castigues, se crearia una situació difícil devant del exercit.

TEATRE CIRCO

Benefici de la senyora Casilini

La funció a benefici de la distingida primera actriu de la companyia Garzés no s' avagé favorescuda per gayre concurrència.

Es llástima par que tant notable artista be 's mereixia més atenció per part del públich; pero hem de convenir en que las obras escullidas no eran pas las més apropiadas para eridar gent al teatre y 'us atrevim a creuer que 'l tal benefici no fou més que un reclam de la empresa, puig nos resistim a suposar que una artista com la senyora Casilini escullís pera 'l seu benefici las obras que figuravan en lo programa.

En la sala del teatre donchs, hi mancava calor, ambient, y de la fredor del públich s' en contagiaren los artistas, que no treballaren ab lo foch ab que 'ls hem vist treballar los demés dias.

No obstant aixó, en "Cavalleria Rusticana," la senyora Casilini s' hi llohi de debó. Si 'l teatre hagués estat plè, hi hagués hagut calor, no dubtém que se li hauria tributat una ovació, pero lo treball pulcre de la beneficiada no logra trencar lo gel y sols un aplauso migrat, y que costá encare arrancar-lo, s' escoltà durant la representació.

De tots modos, lo públich sortí molt satisfet y ab la plena convicció de que la senyora Casilina es una actriu que sent fondo, que té ànima y facultats pera exteriorisar los sentiments y emocions que li engendra lo personatge que encarna.

La execució en general de "Cavalleria Rusticana," fou molt perfecte, distingintse notablement lo senyor Almirante que encar que jove reuneix totas las qualitats d' un bon artista; aixís com també lo senyor Puccini que en certas obras ens resulta un actor de primera.

Se 'ns assegura que 'l prop vinent dissapte la companyia italiana del senyor Garzés, reanudarà sas funcions para donarnos a coneixer alguna obra séria del enamorat "teatre libre."

En virtut de lo que deyam en nostra crónica anterior, no cal dir quant nos alegraríam de que la noticia resultés confirmada y nosaltres creyém, (encar que en materias teatrals y tractantse de nostre públich, es difícil fer profecias) que la empresa no s' en empenediria y a la cual los vers ayments del verdader art tindriam aixó mes que agrahirli, puig hem de convenir en que fins ara la empresa Alcácer-Gil está animada dels millors desitjos.

Ahir nit debutá la Companyia catalana que dirigeix lo senyor Borrás.

La concurrència fou molt numerosa, la que tributá una ovació als notables artistas que prengueren part en la representació de "Els Vells."

En nostra vinent crónica ens ocuparem d' aquesta obra.

Interinament sentim vera satisfacció en consignar que 'l públich aquesta vegada ha sapigut respondre y correspondre com se mereixen los artistas de la companyia catalana. Aquesta nit es segur que 'l teatre s' veurá

plé a vesar ab motiu del estreno del drama original de Don Angel Guimerá "Aygua que corre."
Per avuy fem de profeta y esperém no equivocarnos.

SECCIÓ METEOROLÓGICA

OBSERVACIONS del dia 16 de Juny de 1903, facilitadas per don Artur Porta, sucesor de R. Gispert.

Horas d' observació	Baròmetre aneròide	Gran d' humitat	Ploja en 24 horas	Aigua evap. en 24 horas	Estat del Cel
9	754	70			Navul
15	754	71		4	Navul

Horas d' observació	TEMPERATURAS			Dirrecció	Clas.	Cantit
	Máxim	Mínim	Ter. (Sp.)			
9	Sol 22	14	17	E.	N y C	1'0
15	Sol 20		19	E.	N y C	1'0

CRONICA

La espendició de cédulas personals se farà fins al dia 30 del actual, si com de costum no s' prorroga lo plasso pera adquiririlas.

Per lo Rectorat ha sigut nomenat mestre de Bonastre don Pere Camarasa.

Una carta autógrafa del Czar declara que a contar del nou any escolar será permés l' us de la llengua polaca pera la ensenyansa de la religió catòlica en tots los establiments secundaris de la Polonia rusa.

Desde 1880 la llengua rusa era la única ment autorisada al efecte.

Aprenghi lo comte de Romanones.

S' han de proveir en llesenciats del exèrcit los següents destinos vacants en aquesta comarca.

Peatons de Mora la Nova a Tivisa, de Falset a Torroja y de Santa Bàrbara a Mas de Barberans.

Procedent de Valencia y de pas pera Saragossa arribà avans d' ahir a la vehina ciutat un cotxe especial compost d'onze wagons, en los que hi anavan 560 treballadors, contractats, segons manifestaren alguns d' ells, pera treballar en la talla de pins destinats a la construcció de travessas pera una nova línea de ferro-carril.

La inmensa majoria de treballadors procedian de Murcia.

Han sigut nomenadas mestras propietarias de las Escuelas públicas de Vendrell, Vilaseca y Amposta (auxiliaria) las senyoras donya Antonia Sanromà Bertrán, donya Catalina Garcia Corretja y donya Dolores Riera Vallés respectivament.

Lo Tribunal Suprém ha confirmat la sentència de mort de la Cecilia Aznar.

Per consums se recandaren en lo dia de ahir pessetas 878'05.

Un dels aconteximents mes notables d' aquets temps, es l' invent del "Procediment Indio" del apotecari Pascual, exquisit producte que toona la cabells blancs del color que s' han tingut a la juventut, sens que perjudiqui en lo mes mínim la salud, ni taqui la pell ni la roba, reproduceix lo cabell, priva sa caiguda y fa desapareixer completament la caspa.

Se ven en lo Carrer de la Font; número 13 y a las principals Perfumerias y Perruquerias.

Deposít general: J. Uriach y C. - BARCELONA

FINALMENT JOH LECTORS!

Podém anunciar que ha sigut vensut lo terrible mal venéreo y sifilitic. Pera details, llegeixis en 4.ª plana, "Milagrosos counts ó

Injecció anti-venéreo y Roob anti-sifilitic **CONSTANCI.**

D. MANEL DE PEÑARRUBIA
Procurador dels Tribunals
Ha trasladat son despatx a la cambra de Sant Joan, número 30-3er. **TARRAGONA**

Secció comercial

J. MARSANS ROF Y FILLS
REPRESENTANT, F. CABRÉ GONZALEZ
Carrer Santa Ana, 19.
Cotisació a Barcelona a las 16 d' ahir
Interior 77'10 BARCELONA
Amortisable 5 p 96'75 Francs 36'85
Colonial —' Lliuras 34'42
Mercantil —' MADRID
Norts 55'60 Interior 77'10
Alicants 93'30 Francs —'
Orenses 33'20 PARIS
Obs. Franca 2 1/4 59'— Exterior 99'10
Id. Almansa 5 0/0 —' Nortes 193'
Id. Id. ayg —' Alicants 322'

Ordres de Bolsa. Compra y venta al contat de tota classe de valors. Descompte de cupons. Compra de monedas d' or y bitllets extrangers. Giros sobre Barcelona, Madrid y Paris.

CAMBIS CORRENTS
en lo dia d' ahir, donats per la Junta Sindical del Colégi de Corredors de Comers de la plassa de Reus.

	Ops.	Diner	Paper
Londres 90 dij	—'	34'	—'
" 60 "	—'	—'	—'
" 8 dij	—'	—'	—'
" vista.	—'	34'37	—'
Paris 90 dij.	—'	—'	—'
" 8 dij.	—'	—'	—'
" vista.	—'	—'	37'
Aix 8 0/0	—'	—'	—'
Amberes 90 dij.	—'	—'	—'
Marsella 90 dij.	—'	—'	—'
" 8 dij.	—'	—'	—'
" 4 vista.	—'	—'	—'
Perpignan 90 dij.	'	'	'
" 8 dij.	'	'	'
Hamburgo 90 dij.	'	'	'
" 8 dij.	'	'	'
" vista.	'	'	'

Cambi anterior de	Valors locals	Diner.	Paper.	Oper.
625	Gas Reusense.			
625	Industrial Farinera.			
	Banch de Reus de Descomptes y Prestams.			
740	Manufacturera de Coton.			
100	C. Reusense de Tronvias.			
27'50	C.ª Reusense de Tronvias privilegiadas 5 per 100.			
325	Electra Reusensa.			
	Manicomí de Reus.			

BOLSI DE REUS
Carrer Monterols, 27
Cotisació a Barcelona a las 4 de la tarde d' ahir.

Interior	77'12	Cubas del 68	—'
Colonial	—'	Cubas del 90	—'
Orenses	33'30	Amortisable	96'80
Norts	56'05	Ob. 5 p 1/2 Almansa	104'75
Alicants	93'40	Id. 3 p 1/2 Fransas	59'12
Vitalici V.	—'	Id. 3 p 1/2 Orense	51'37

PARIS	MADRID
Exterior	Interior
—'	77'12
— GIROS —	
Paris	Londres
36'90	34'47

TELEGRAMA DE PARIS	
Exterior.	89'97
Portugués	32'10
Rio Tinto.	11'99
Norts.	192'—
Alicants.	323'—

Se reben ordres pera operacions de Bolsa.

Compra y venta al contat de tota classe de valors cotisables de Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas de tots los paisos.

MOVIMENT DEL PORT de Tarragona
Embarcacions arribadas ahir
Cap
Despatzadas
Pera Gothemburg y esc., v. suec "Norge", ab efectes.
Pera Valencia, v. inglés "Diamond", ab llastre.

ANUNCIS PARTICULARS

ANUNCI
Jaume Fochs, Contratista d'obras, ha trasladat son domicili al carrer Major, núm. 15. Reb los encarrecs al Cafè del Circol.

SE VEN
Se cedirà a un preu módich una magnífica casa de camp y aprop de 4 jornals de terra, a mitj hora d' aquesta ciutat. Està plantada de garrofers, olivers y abundant en arbres fruiters, posseix pou ab aygua abundant y cinia y sis horas d' aygua setmanals d' una abundat mina.

Los avellaners y demás arbres fruiters son plantats de 6, 7 y 8 anys enrere.
Pera informes en aquesta Redacció.

APRENENT

Se 'n necessita un en aquesta impremta.

SE NECESITA
un billar de lance en bon estat, de 12 pams de llarch per 9 de ample.

CLÍNICA DE MASSATJE

DE **P. DURÁN, METJE-CIRUJIA**
Carrer Osset núm. 1, pis primer, cantonada al de la Presó.—Reus.

Ab lo massatje manual y vibratori s' obtenen ràpids y sorprendents curacions en las enfermetats següents:

Articulars.—Esguinzes, Torceduras, Lumbago (lumat), Luxacions, Fracturas Artritis traumáticas, etc.

Nerviosas.—Insomni, Histerisme, Jaqueca (migranya), Gastralgia, Euteralgia, Sciatica, Corea (ball de San Victo), Ataxia locomotriu, Tremolor en las mans dels escribes, etc.

Generals.—Anemias, Clorosis, Asma esencial, Palpitacions, Dispepsias, Astringions de ventre y Càlculs renals y hepáticos, etc.

COTXES FÚNEBRES EN VENTA

Ni ha de 1ra., 2na., 3ra., 4ta. y 5ta. classe ab tots sos adornos necessaris.

Pera informes en aquesta Ciutat, Arrabal de Sant Pere número 24, entressol.

EMILI ANGLÉS

Recader de Reus a Barcelona y de Barcelona a Reus

Ofereix al públich sos serveys y reb los encarrecs a Reus en son domicili, carrer Santa Ana 28, 1er. 2na., a la guarnisioneria del successor de don Miquel Ventura, plassa de Prim núm. 6, cantonada al carrer de Marian Fortuny y a la don Joseph Baldrich, carrer de Sant Joan número 20. A Barcelona carrer del Carme 38 y Balmes 65.

CENTRE DE LECTURA
Anunci

En sessió d' ahir la Junta de Govern d'

aquesta societat acordá que 'ls que desitjin ingressar com a socis de número de la mateixa, puguin efectuarho sense satisfacer los corresponents drets d' entrada, durant tot lo próxim mes de Juny.

Lo que s' anuncia pera coneixement dels seuyors socis y del públich en general.
Reus 31 de Maig de 1903.—P. A. de la J. de G.—Lo Secretari, V. Torrents y Fortuny.

OBRA NOVA TRES BALADES

per Alphon Masseras
Los que vullgan adquirirla dirigirse a la Imprenta Vidal, Cardona 5, Barcelona, anticipant l' import ab sellos de correu ó en alguna altra forma.

PREU 30 CENTIMS

LLET PURA DE VACA
VACAS SUISSAS

HORT DE PAU ABELLÓ
Se ven en lo carrer del Roser, 4.

B. SANTOS Y VALL

Ofereix sa cooperació activa y formal als catalans, no residents a Madrid, qu' hi tingan ó vulgan establirhi negoci.

Alcalá, 11 O. 2n. dta.—MADRID.

OBRA NOVA FLORESCENCIA

Aplech d' ensaigs literaris d' en Hortensi Güell.

2 PESSETAS

De Venda en lo kiosco de D. Pau Balart, Plaza de la Constitució y en la llibrería de D. Pere Tost, Arrabal baixa de Jesús.

FONDA Y RESTAURANT D' EUROPA
DE **D. ANTON BARDOY**

HABITACIONS Y SERVEYS INMILLORABLES
CARRER DE EN MEDIO, 1

CASTELLÓ DE LA PLANA

FERRO-CARRIL ECONOMICH
DE REUS A SALOU

Servey de trens que regeix desde 1 dia 29 Setembré de 1902.

Sortidas de Reus: al mati 4'10.—10.—A la tarde a las 2'47.—4'15.

Sortidas de Salou: al mati a las 4'56.—11'04. A la tarde a las 5'32 y 7'40.

TELEGRAMAS

Madrid 16.

Lo de Valencia al Congrès

Després del incident provocat per en Nocedal al Congrès respecte als successos occorreguts a Valencia, als passadissos se reuniren nombrosos grupos que comentavan ab calor la inoportunitat del diputat tradicionalista y la perfidia del senyor Llorens tirant lleya al foch.

En un grupo de diputats y periodistas s' hi trobava en Blasco Ibáñez, que ha sigut molt felicitat per las contestacions que ha donat a las interrupcions de la majoria.

Entre aquells diputat hi havia en Romero Robledo.

Després s' ha reunit la minoria republicana pera tractar del assumpto.

Viatge de la Cort

S' assegura que del 15 al 20 del prop vinent Juliol sortirà la Cort cap a San Sebastián.

IMP. CARRERAS Y VILA.

Companyia valenciana de navegació

LÍNEA REGULAR DE GRANS Y RÁPITS VAPORS ENTRE ESPANYA Y LAS COSTAS DE FRANCIA Y ITALIA
VAPORS DE LA COMPANYIA: SAGUNTO, JÁTIVA, ALCIRA, CABAÑAL, GRAO, MARTOS Y DENIA
 Surtidas fijas y semanales del port de Tarragona para MARSELLA y GÉNOVA los dimars de cada setmana ab
 escala quinzenal á LIORNA.

servey setmanal para València, Alacant, Almeria, Málaga, Algeciras, Cádiz y Huelva tots los dijous.—Viatjes extraordinaris á Marsella y Costa de Italia.—Luxosas cambras.—Llum eléctrica
 Se atmet passatge y carga á fletes reduits.—Se atmet carga ab flete carregat y coneixement directe para New-York, Boston, Nápoles, Trieste, Fiume, Odessa, Braila, Galatz, Alexandria, Port-Said, Suez, Aden, Bombay, Singapore, Hong-Kong, etc., ab trasbord á Génova y Argel ab trasbord á Alacant.

Agent: **DON ROMÁN MUSOLAS**, carrer de Apodaca, 38.—Teléfono núm. 34.—TARRAGONA

MILAGROSOS CONFITS ó injecció antivenérea y roob antisifilítich **COSTANZI**

Angelo Costanzi
 Diputació, 435, etl. Barcel.

Mils y mils de celebritats métricas, després d'una llarga experiència, s'han convensut y certificat, que pera curar radicalment ab dos ó tres días la purgació recient y ab cinch ó sis días la crónica, gota militar, úlceras, flux blanc de las donas, arenilla, catarro de la "vejiga", estrechez encara que sigan crónicas de més de 20 anys, evitant las perillósissimas sondas, no hi ha medicament més milagrós que'ls CONFITS ó Injeccions Costanzi.

També certifican que pera curar qualsevol enfermetat *Sifilítica* ó *herpética*, en vistade que lo Iodo y el Mercuri son perjudicials pera la salut, res millor que'l ROOB COSTANZI, puig no sols cura radicalment la *sifilis* y *herpes*, sino que extreu los mals efectes que produheixen aquestas substancias, que, com ja es sapigut, causan enfermetats no molt fácils de curar. A. Salvati Costanzi, carrer de la Diputació, 435, Barcelona, segur del bon éxit d'aquets especifichs; per medi del tractament especial ab éll, admet als increduls, lo pago després de curats.

Preu de la Injecció, pessetas 4. Confits anti-venéreos y era'ls qui no vulgan usar injeccions, pessetas 5. Roob anti-sifilítich y anti-herpétich, pessetas 4.

De venta en todas las bonas farmacias.
 A Reus: en la de D. Antón Serra, Arrabal de Santa Agna, núm. 80; Poctor Jarpa, Plassa de Prim y Arrabal de Santa Agna, 2 y en la Drogueria de D. Francesch Freixa, Plassa de Prim, núm. 1.
 Consultas. métricas á Barcelona: Carrer Diputació, 435, entresol 2.º tots los dillums, dimecres y divendres á las 12.

TALLER DE CAMISERIA DE JOSEPH MARTORELL

MONTEROLS 40.—REUS
 Novetats en corbateria, géneros de punt, roba blanca pera senyora, botons y botoneduras bera camisas, paraiguas, sombrillas, castons, petacas, cignarreras, carteras, tergeters, moneders, poquillas y elástichs. Agullas pera corbatas. Se fan á mida camisas, calsetets, colls y punys.

TALLER DE ESCULTOR Y DAURADOR DE PERE DOMENECH.—ARRABAL BAIXA DE JESÚS 25, REUS

Especialitat en altars, capellas, templetas, columnas, reclinatoris, adornos y detalls arquitectórichs y esculptórichs pera iglesias, etc.
 Imatges de fusta y cartró-pedra de todas midas y models.
PREUS REDUHITS

GUANOS

FABRICATS PER LA CASA MASSÓ Y FERRANDO
 Superiors á 20 y 22 pessetas lo sach de 70 kilos
 Especial pera vinyas á 13 pts.
 Lo propietari que vullga conseguir bonas cullitas que probi los guanos dels senyors
MASSÓ Y FERRANDO.—REUS

Societat general de Transports marítims á vapor de Marsella

SERVEYS DEL MES DE JUNY DE 1903
LÍNEA DIRECTA PERA EL RIO DE LA PLATA
 Sortirá de Barcelona lo 21 de Juny directament pera Montivideo y Buenos Ayres lo magnífich y rápit vapor francés

ALGERIE

LÍNEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA
 Sortirá de Barcelona lo día 11 de Juny pera Santos, Montevideo y Buenos Aires lo grandíssim y acreditat vapor francés

ITALIE

Consignataris á Barcelona, Ripol y Companyia., Dormitori de Sant Francesch, 25, principal.—BARCELONA.

APERITIU-CORROBORANT

Tónico-febrífugo
 THE COSMO S. EN C. Y DE C. EN P.
 BARCELONA
 Unica casa productora para la exportació á América

LOT

SE PREN ab aygua, ó pur: abans de menjar com aperitiu; després com digestiu.
 Demanis en tots los cafés, ultramarins, casinos, confiterias, etc.
 Los pedidos, aixi per Espanya com pera América, deuen dirigirse á The Cosmo S. en C. y de C. en P.—BARCELONA.

Estómago Hígado
 CALENTURAS REUMES
ELIXIR VERDI
 THE COSMO S. EN C. BARCELONA

Certificat núm. 9909
 Don Joseph Muñoz, Metge Titular de Vergel, districte de Denia.
 Certifico: Que desde fa dos meses vinch formulant l' Elixir Verdi, havent obtingat molt favorables resultats, especialment en una dona casada de nou que venia sufrint una pertinás gastralgia, consecuencia de lo qual havia experimentat digestions difícils, pérdida de forsas, continuu estreñyiment y constants desvaneyments.
 Ab l'ús de tres pots d' Elixir Verdi he observat tan gran millora que, pot dirse, está ja completament bona.
 Lo que tinch lo gust de comunicar pera satisfacció de vostés y estimul dels pacients.
 Joseph Muñoz, metge cirurgiá.
 Se ven en todas las farmacias
PREU 2 PESSETAS

MAQUINAS SINGER PERA COSÍ

SUCURSAL á Tarragona
 Rambla de S. Joan 41.

SUCURSAL á Tortosa
 Angel, número 14

Recomaném la máquina bobina central pera treballs artístichs y us domésthich.
SUCURSAL A REUS MONTEROLS 40
 ¡No equivocás, Monterols 40!

LA GRESHAM

COMPANYIA INGLESA
 de seguros sobre la vida y de rentas vitalicias
 FUNDADA L'ANY 1848
 Pólissas indisputables—Beneficis capitalissats
 Primas molt moderadas

La Gresham té constituit lo diposit exigít per las Lleys fiscals vigents com garantía per los seus assegurats á Espanya.
 Oficina para Catalunya: Plassa de Catalunya, BARCELONA
 Inspector del Districte: D. Eduard Amell Amell.
 A Reus: dirijirse á don LLUIS DE PEDRO, Plasa de Prim,